

**Conciones siue Conceptvs Theologici Ac Prædicabiles R.
D. Petro Bessæi SS Theol. Doct. Reg. Galliar. Oratoris**

De quatuor Hominum nouissimis - Qvi Qvidem Sacri Adventvs Qvatvor
Hebdomadis accomodati: Sed & Concionvm Fvnebrivm materiam abundè
suppeditant

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1629

Sabbato. De Sententia, Qvæ in Ivdicio pronunciabitur.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56277](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56277)

gloriam, quam passione acquisisti, quæq; ultima nostra felicitas est, intrare concede, cuius nos participes reddat Pater, & Filius, & Spiritus sanctus, Amen.

SABBATO.

DE SENTENTIA, QUÆ IN IUDICIO PRONUNCIABITUR.

Partitio.

1. De horrida voce sententiæ.
2. De entantia infortuniorum.
3. De sententiâ reproborum.

Memorare nouissima tua, & sententiâ imprimis, quæ in iudicio extremo ferretur, & in æternum non peccabis. Ecl. 7.

FIGURA.

Apor. 19.

Vidit olim in Apocalypsi sua Joannes cœlum apertum, & ex eo equum album egredientem, cuius fessor vocabatur fidelis & verax, cuiusque nomen designabat verbum Dei, qui præterquã quod esset ad præliandum litigandumque edoctus, erat & in iudicando versatissimus, in quo iusticiam seruabat. Oculi eius erant flammei, vestis cruore tincta, caput variis diadematis redimitum; de ore eius gladius anceps egrediebatur & acutissimus, quo omnes mundi nationes & gentes ferire conabatur. Sequebantur hunc agmina cœlestium stolis albis indutorum, & candidis equis insidentium. Gestabat adhuc virgam ferream, qua omnes nationes regebat & coercebat, eiusque femori inscriptum erat, Rex regum, & Dominus dominantium. O fecundum & feracem mysteriorum campum! Et sane nullus per hunc equitem melius designari posse videtur, quam Christus Dominus ac Redemptor noster ad iudicium venturus. Albus ille equus eiusdem humanitatem denotat, quæ tunc cœlo egressura est, nitida, munda, & ab

omni prorsus sordē ac labe immunis; eques autem eidem insidens, ipse Dei filius est ac Virginis fructus, qui in promissis fidelissimus, & in verbis veracissimus, qui que non nisi summa cum iustitia pugnet & iudicet: nam in quantum Iudex sententiâ pronuntiabit, & in quantum bellator, eandem executioni mandabit, in quo nullus ei vel minimum poterit contradicere. Virga autem ferrea typus est æquitatis illius, nam quemadmodum ferrum difficile flexitur, aut in varias partes ducitur: ita quoque æquitas eius in nullam poterit partem flexi, aut favore duci. Oculi illi flammei, indicant furorem; diademata illa, mercedem & retributionem quam iustis passione sua acquisuit; vestis illa purpureo sanguine cruentata, index est vulnerum, quæ olim in passione sua accepit, quæ tunc aduersus peccatores vitionem & vindictam deposcent; exercitus illi, qui eum comitantur & stipant, significant legiones illas Angelorum & Sanctorum, quæ cum Iudice hoc ad iudicandum descendent. Denique gladius ille regius, vtrimque acutissimus, qui ex magni huius Iudicis ore prodibit, imago est horridæ & formidabilis sententiæ, quæ extremo illo die ab ore ipsius exibat; sententiæ, inquam, terribilis ac metuendæ, cui mille gladij ac mucrones comparati instar festucæ videantur: sententiæ quæ instar gladij obuios quosque interficiet, quæ in omnes mundi nationes sæuiet, sententiæ quæ instar gladij ancipitis animas simul & corpõra transadiget. O sententiâ inauditam! ô terribile decretum! ô tonitru irreuocabile! De eo pluribus hodierna concione agemus, eiusque horrorem & magnitudinem cunctis ob oculis ponemus. In quo velim, ô Sanctissime Spiritus vocem meam roborari, pulmones & latera dilatari, ingenium illustrari, pectus firmari, atque animum & vires superaddi. Tuque ô sacratissima Mater & Virgo, solitum hic mihi auxilium ne deneges, sed adesto precibus, adesto patrocinis, atque ideò solito etiam more te salutamus.

AVE MARIA.

Dū cogitabundus hodie, nescio quod meditans, I.

ditans, per Scripturam pratum obambularem, idque propemodum iam emensus essem, occurrit mihi in vltima eius ora, Apocalypsi scilicet, Angelus caelo descendens, à Deo in hunc mundum destinatus, qui iudicij diem inlitate denuntiat, simulque edocet, omnes nos coram summo iudice fisti, de singulis ibi factis rationem reddere, ac sententiam accipere oportere. Habebat ille oculos solis instar radiantes, pedes instar columnarum ignearum collucentes; quorum dexter mari, sinister vero terrae insistebat, manu ingens volumen continebat, atque instar leonis frementis rugiebat. Habitus porro eius & vestis non minus admirabilis erat: humeris namque spissam quandam nubem gestabat, qua vndique cingebatur, caput circumcingebat iris multicolor, atque voce clamans iurabat per viucentem in saecula saeculorum, non superesse amplius tempus, horas, dies, nec annos. ò visionem terribilem! ò terrores mysteris plenos!

Angelus hic, Auditores, quem olim Joannes vidit, à Deo delegatus, qui diuinorum iudiciorum nuntius erat, hodie etiamnum apparebit, idque oculis Solis instar rutilantibus, vt ostendat, iudicem hunc esse oculatissimum & perspicacissimum, qui non secus ac Sol per vitreas fenestras omnia cordis nostri arcana rimabitur ac perquiret, *Scrutans corda & renes Deus*. Pedes eius instar ignearum columnarum ardentis, quorum vnus terrae, alter mari insistit, denotant emblematicè potentiam eius ac iustitiam, quae sunt veluti bases & fulera totius vniuersi, sed veraque tunc furore accensa erit; & vna in Oceanum, altera in terram extendetur, quia tunc vtrumque hoc elementum diuina iustitiae telum experietur. Dictam namque est apud Prophetam: *Turbabuntur insulae in mari*; & in Luca legimus: *Præconiussione sonitus maris*; & mox: *Erunt motus magni per loca*. Volumen autem illud apertum, significat omnia tunc disquirenda & exeurienda, omniaque peccata, quae olim commissa sunt, examinanda. Quid vero denotant clamores, ululatus, & rugitus illi leonem? Iram & furorem eius: *Quasi leo rugiet*, ait vnus è Prophetis. Quid vestis illa è nube

coacta? discrimen quod inter Noë diluuium & hocce iudicium est; illie enim aquae & pluuiae non nisi guttatim cadebant, sed hic conglobatim integræ tribulationum nubes in miserorum capita decident. Quod proxime atigisse visus est propheta David: *Veruntamen in diluuiis aquarum multarum, ad te non approximabunt*; d' cetero volens, diem iudicij fore diluuium aquarum multarum, quia integræ & praequantissimæ nubes in impiorum verticem ingruent. Prædixerat id ipsum & Moyses, sed aliis verbis: *Congregabo super eos mala*, & *sagittas meas complebo in eis*; id est, In nouissimo die, qui futurus est dies omnium terribilissimus, castigaciones & supplicia acerbissima inducam, qualia nunquam ab initio saeculi visa sunt, atque omnes iustitiae meae sagittas eiaculabor.

Quid denique designat iris illa caput obumbrans? ò mali praesagium, & sinisterum augurium! Diuicolor ille arcus; qui haecenus signum pacis, foederis & pacti inter Deum in terram iniri fuerat; qui que sub Dei pedibus conspici solebat, & ob oculos eius versabatur, tunc super caput eius procul ab oculis remotus adstabit, vt nullam amplius superesse ostendat misericordiam. Confirmant hoc iuramenta illa & protestaciones, quae sequuntur: *Et iurauit, quia non erit amplius tempus*, misericordiae scilicet, gratiae, & indulgentiae. Atque huc respexit Paulus, cum toties in Epistolis diceret: *Fratres, tempus breue est*; & alibi: *Ecce nunc tempus acceptabile est*; & *Ergo dum tempus habemus, operemur bonum*: modo namque tempus opportunum est, quod si elabi sinamus, nulla superest spes, hoc ipsum, quod elapsum est, recuperandi: nam post hanc vitam nullus de tempore amplius sermo erit, de aeternitate tunc loquendum erit, de aliqua temporis dimensione nemo speret.

Miratur Illustrissimus Cardinalis Caietanus, qui fieri potuerit, vt columba Arca euolans videntibus foliis oliuae ramusculum repererit, cum furiosa illa aquarum tempestas & rabies omnes tum domos & palatia, altaque

atraque turrim fastigia difiecisset, tum etiam arbores & truncos validissimos euulsisset, vt sola oliua in medijs vndis retinuisse virorem videatur. Tandem concludens ait, per hunc raram diuinam misericordiam designari, cuius symbolum semper oliua fuit, atque illam in medijs iustitiae fluctibus viuentem vernantemque permansisse; & licet ingentes furores eius aquae fuerint in hac vita, ab iisdem tamen misericordiam nunquam submergi aut obrui potuisse, vnde Propheta: *Cum iratus fueris, misericordiae recordaberis.*

Habac. 3.

Psal. 76.

Iacob. 2.

Iudith. 19.

At in die iudicij nulla amplius supererit oliua, nulla restabit misericordia; at diluuiū adeo vehemens erit & intolerabile, vt omnia ab eodem obruenda sint: *Continebit in ira misericordias tuas.* Satis hoc ipsum testabitur ipsa sententia quam Iudex pronuntiabit, quae tanto cum furore concipietur, tanto cum terrorefereatur, tanta cum ira executioni mandabitur, vt ex ea manifeste colligere liceat, nullum misericordiae locum esse, *Iudicium enim, inquit Iacobus, sine misericordia illi, qui non fecerit misericordiam: at iudicium adeo terribile & atrox, vt omnes, qui hoc ipsum audient, praeter timore trepidaturi sint.*

Atque huius cum Judith vidua meminisset, ad Dominum ait: *Non est, qui resistat voci tuae, montes à fundamentis mouebuntur cum a quo, petra sicut cera liquefcent ante faciem tuam: quid igitur de me peccatrice fiet, quae non nisi arundo sum, ipsaque inconstans a inconstantior.*

Nomina sententiae à indice ferendae.

Sophon. 1. P, al. 90.

Serm. 1. in P al. 90. Rupertus in lib. suo, in reg. 6. 31.

Sophonias Propheta, qui Populi Iudaici à in Babylonicam captiuitatem abducendi calamitatem prauidit, cum sententiae huius meminisset, eamque sibi ob oculos poneret, eandem vocem amaram nominauit: *Vox dei Domini amara.* Dauid Rex verbū asperum: *Quoniam ipse liberabit me à laqueo venantium, & à verbo aspero;* vt hunc versum explicat Bernardus; atque ideo, inquit doctissimus Rupertus, vox iudicis nostri gladio ancipiti comparatur, qui ore eius egrediatur; non aliter enim impios, quos sententia data condemnabit, feriet, quam si tanto eos gladio

percussisset, tantumque dolorem sententiae huius tela infligent, vt gladio diffecari illi & transfigi, quam terribilem illam sententiam: *Ita maledicti in ignem aeternum, audite malint.*

Euidentiùs adhuc eiusdem acerbiteriam ob oculos ponens Psalmographus, appellat eam *vocem tonitruus*, at tonitruum tam horrendum mugientis, totus vt orbis eodem sit percussendus: *Vox tonitruus tui in rota: & à 90. P sal. 101. ce tonitruus tui formidabunt.* Et sane si primi illi peccatores, vel minima Domini voce, qua delicti ab eis rationem exposcebat, audita, in tantum timuerint, vt praeter timore latebras quaesierint, & Adam defendere se conatus dixerit: *Vocem tuam audiui in Paradiso, & timui;* quid in valle Josaphat futurum, quando totus orbis ad generale iudicium vocabitur, & horrendam hanc vocem audiet?

Job qui aduersus omnes aduersitates velut rupes infractus persistebat, nihilq; omnino metuebat, cum terribilem hanc sententiam perpenderet, tremebat, adeo, vt praeter timore vocem amitteret; *super hoc expaui cor meum & emollium est de loco suo, audiet auditionem in terrore vocis, & sonum de ore eius procedentem: post eum rugiet sonitus, tonabit voce magnitudinis sua, tonabit Deus in voce sua mirabiliter.* Et quana illa loquendi ratio, quana metaphora? Dauid Rex non formidabat, sed praeter eius horrore accedere, nec dormire poterat. *Em rem tanquam panem manducabam, & potum meum cum fletu miscebam, à facie ira indignationis tuae.*

Judaeorum legislator Moyses, & primus orbis historicus, cum exitum Hebraeorum de Aegypto late describeret, dicit Angelo, qui Dei tunc locum gerebat, in Sinai montem descendente ad legis tabulas dandas, & tonitruum, turbinibus, fulgoribus, tubarumque clangoribus circum circa frementibus, populum per planitiem sparsum in tantum timuisse, vt Moysi diceret: *Non loquatur nobis Dominus, ne forte moriamur. Quid erit igitur in nouissimo illo mundi die, quando ipsa met diuina maiestas totum orbem iudicatura veniet? Quis verborum illius fulmina poterit*

scit

renit sustinere? quis non præ timore emoriatur, quando horrendum illud horrendæ sententiæ tonitru cui vibrabit? Vnde simile prope modum argumentum elicit Iob: *Cum six paruum stillam sermonis eius audierimus, quis poterit tonitruum magnitudinis eius intueri?* Porro sapiens vocem Domini tam horrendam esse semper existimauit, vt solam eiusdem meditationem ad conscientiam ab omni profus peccati labe immunem custodiendam sufficere existimaret. Ecce aphorismus eius ordinarius: *Memorare nouissima tua, & in aeternum non peccabis.* de eo hodierna die verba hæc facturus veni, quod vt methodice & distincte faciam, bifariam conuersionem diuidam: primo de sententiâ quæ in iustos, deinde quæ in impios pronuntiabitur, loquar; itaque hanc & omnes priores conuersiones de iudicio terminabo: modo solita vos me beneuolentia dicentem audire cupiatis.

II.

Principio igitur, sancta nos docet Scriptura, quod & Euangelium hac de re legifolium confirmat, summum illum iudicem postquam omnes à se inuicem gentes separauerit, & electos à dextris, & reprobos à sinistris collocauerit, omnes acculationes, depositiones, testimoniaque examinauerit, opera, verba, & cogitationes accurate scrutauerit, ad dextram se conuertendo, ac placido vultu & ad benignitatem propenso dulcique voce, iucundam illam sententiam pro iustis pronuntiaturum: *Venite benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum ab origine mundi.* O sententiam exoptandam! O vocem multo auro redimendam! O decretum, quo nullum vnquam mundo exstitit salutaris! Sed cur putamus primo iustos sententiam accepturos? propter duas præcipuum rationes, quarum prima hæc est.

Cur primo iusti iudicandi sint, ac deinde reprobi.

Psal. 111.

Vt tanto maior cruciatus sit impiorum, maiusque tormentum experiantur. Quo enim dolore excruciantos eos putamus, cum iustos ad gloriam appellari viderint, se vero æternis suppliciis mancipari? Hinc Psalmographus: *Peccator videbit & irascetur, dentibus suis fremet & tabescet:* quod & exemplo quodam Euangelista confirmat. Quem enim dolorem sensisse credendus est diues ille e-

pulo, inferni pabulum, medios inter ignes constitutus, dum Lazarum in sinu Abrahæ confidentem gloriaque circumfusum videret? neque enim aliam ob causam putem Lazari illi gloriam demonstratam, quam vt supplicia tanto ei grauiora & acerbiora viderentur.

Luc. 16.

Assuerus Persarum Rex, ad cuius nutum centum viginti septem Prouinciæ trepidabant, prius Mardocheum honoribus affectum voluit, quam Amanum patibulo affixum; vt tanto huic illius gloria maiorem dolorem & animi cruciatum afferret, cum hostem suum iuratissimum ad regiam prope modum dignitatem euectum cerneret. Itaque summus ille totius vniuersi Rex iustos prius exaltaturus, quam in reprobos sententiam damnationis pronuntiaturus est, vt illorum ita tormentum, visa beatorum gloria, adaugeatur.

Eph. 6. 7. 8.

Altera hæc est. Vt hinc etiam omnes manifeste colligant, quanto sit iudex hic in benignitatem misericordiamque quam iustitiam ac vindictam propensior, ad mercedem remunerationemque quam ad castigandum pronior. Laudauit hoc in Cæsare Augusto adulatus Ouidius.

Tardus es ad poenas Princeps, ad premia velox:

In puniendo nimirum testudine lentior, & Pronior in remunerando ceruo velocior. Hæc ille quidem Cæsari blandiendo, at verius nos dicemus, lentum Deum esse in decernendis suppliciis, at in bonorum operum remuneratione quodammodo præcipitem ac nimium festinum, magisque in misericordiam quam iustitiam propendere. Vnde de eo in scripturis legimus: *Miserationes eius super omnia opera eius:* Et cauit Ecclesia: *Deus cui proprium est misereri semper & parcere.* Aperte hic vsurpat verbum semper, vt doceat, diabolum nunquam misereri aut parcere, homines quidem non nunquam, Deum vero semper & nullo non loco misericordiam ostendere: & quando dicitur, *cui proprium est misereri,* oēs alios excludi. Hinc Isaias cum diuinæ misericordiæ mentionem faceret, ait ipsum misericordiæ & clemencie:

Psal. 144.

didam illam aulam, cuius aditum eruce effregi ac violenter perrupi, quo vos eodem introducerem. Venite peregrini (omnes enim peregrinamur à Domino) qui per tot prouincias ac regiones discurreistis, errastis, currendoque defatigati estis, venite modo ac reuertimini in exoptatum patrium solum. Venite naufragi, qui à totiam annis turbulentum mundi huius mare enauigastis, tot tempestates, procellas perpeffi estis, toties ventis & aquilonari rabie concussi vitæ ac naufragii discrimen adiistis, modo desideratum portum subite, anchoram hic figite, certi hinc nunquam vos excutiendos, terram summæ beatitudinis possidere, de cuius possessione nunquam vos aliquis deturbabit. Venite qui hæcenus tam strenue meo nomine laborastis, qui tot onera ac defatigationes sustinuitis, tot pressuras, tribulationes, austeritates, pœnitentias tolerastis, venite, inquam, vt vos reficiam, consoler, quiescite iam à laboribus, iam amplius nolite sudare aut defatigari, sed intrate in gaudium Domini æterna requie perfruituri. At nondum hic finis.

Benedicti Patris mei: id est, benedictionibus Patris mei ac S. S. totiusq; S. Trinitatis donati. Mundus quidem vos aliquando maledixit, at Pater vos benedicit: mundus tyrannicum vobis iugum imposuit, at eodem vos Pater meus paterne eximet: mundus vos afflixit, at Pater consolabitur ac reficiet. O verba super mel & fauum dulciora, & consolationem incomparabilem: In quibus veteres omnes figuras adimpletas videmus. Ecce enim vt hic senex ille Isaac, cuius ætatem & exortum nemo nouit, cuius generationem nullus enarrare potest, dilectos sibi Iacob benedicat, profanos autem Esau maledicat. Ecce quoque hic Iacob Patriarcham, qui tota passionis nocte luctatus, in femore humanitatis dumtaxat vulneratus est, atque ita victor abscessit, quomodo filios hodie suos benedicat. Ecce quoque hic Dauidicum illud vaticinium completum, *Benedicti vos à Domino*.

Benedicti Patris mei: David Propheta omnium beneficiorum, quæ à Galaaditis acciperat, eo quod Saulem focerum in prælio in-

Tom. 4. *Bessai Aduent.*

teremptum sepulchri honore affecissent, memor, hac eos oratione compellabat, *Benedicti vos à Domino, qui fecisti misericordiam hanc cum Domino vestro Saul, & sepelivisti eum*. Christus ad hunc modum, qui regum rex est ac Dominus dominantium, memor cultus & honoris, quo fideles Patrem suum cœlestem affecere, operaque misericordiar, quæ olim hic edidit, amplissima mercede compensare satagens & ingrati nomen subterfugiens, his eos verbis alloquitur, *Venite benedicti Patris mei*. Ita namque id præuidit Psaltes, dum vaticinans ait. *Hic accipit benedictionem à Domino, & misericordiam à Deo salutari suo*. in quibus hic pro illi, phrasi Hebræis persamiliari, legitur.

Benedicti Patris mei. His olim Deum ad Abraham verbis vsum memini, *Egredere de terra tua, & de cognatione tua, & de domo patris tui, & veni in terram quam monstrauero tibi, faciamque te in gentem magnam & benedicam tibi, & magnificabo nomen tuum, etique benedicam tui*. Hic figurate expressam legimus, quod magnus ille Deus, in mundi fine, cum fidelibus, id est, veris Abraham filiis, facturus est, qui diuinæ inspirationi, qua patriam deserere cogebantur, respondeantes, relicto patrio solo, ac domibus paternis, diuitiisque ac facultates deferentes, & in extremas pœnitentiæ oras cœlitus demonstratas secedentes, nomen suum celebrari ac magni fieri videbunt, virtutum & meritorum compensationem accipient, æternamque benedictionem audire merebuntur, *Venite benedicti Patris*. Huc respexit Tobias senior cum diceret, *Tu autem lataberis in filiis tuis, quoniam omnes benedicentur & congregabuntur ad Dominum*. hic quidem ad litteram de Hierusalem terrestri agit, at mystice, de cœlesti, in qua omnes filii Dei benedicentur sequitur.

Possidete regnum. O liberalitas, & prodiga profusio: proh quanta felicitas, quanta merces & dignitas: Possidete, dilecti mei, regnum quod ab ipso mundi initio rerumque primordio vobis præparauit. Hi nempe sunt effectus cœlestis illius ac diuinæ benedictionis: benedictionis scilicet, quæ beatos efficit, ac regna confert amplissima. Præfagit hoc ipsum sapiens cum ait, *Iusti autem in per-*

Sap. 5.

petuum vident, & apud Dominum est mer. eseorum, & cogitatio illorum apud Altissimum: ideo accipient regnum decoris. & diadema speciei de manu Domini, quod ita demonstro.

Esb. 5.

Potentissimus Artaxerxes, quem nos alio nomine Assuerum nuacupamus, eximia Esbetheris pulchritudine captus dimidium ei regni pollicetur, modo cupitis illius frui poterat amplexibus. Quid? itane regem vnus captiua amore teneri, vt mediam ei regni partem cedere non vereatur? sed notare vos velim, eum non nisi medium obtulisse regnum: at regum rex Deus infinito erga homines amore inflammatus, integra iis regna, & quidem in aeternum possidenda, sponte elargitur, possidete regnum. non quidem mundi huius, cuius diademata sentibus rigent, sed regnum gloriae ac maiestate plenum, de quo

Psal. 144.

David, *Gloriam magnificentiae regni tui, non regnum triduanum, aut tercentum annorum, sed regnum in omne aeuum permanens, regnum tuum, regnum omnium saeculorum.* O amor & flamma plurimam secum trahens felicitatem! o incendium ingentem vtilitatem adferens!

Ibid.

Possidete regnum. Haec dum memoro Domine, acquisitum te & in promissis fidelem nuacupare necesse est. Illud namq; regnum est, quod olim in Euangelio pauperibus promissum, *Beati pauperes spiritus, quoniam ipsorum est regnum caelorum.* Illic quidem promissum, hic vero re ipsa confert, *Possidete paratum vobis regnum a constitutione mundi, quod ipse olim me pollicitum memini.*

Matth. 5.

Possidete regnum: in quo Deus rex est, Gloriosa Virgo velut regina, cuius membra ac Princeps sunt Seraphini, Duces Cherubini, Marchiones Throni, Comites Dominationes, Vice comites Principatus, Barones Archangeli, Equites aurati Angeli, subditi autem & vasalli omnes Christi fideles, regnum, cuius termini immensi, in quo firma & secura pax, quodque in aeternum permanebit, nulloq; vnquam aeuo terminabitur, regnum, quod nobis a Christo paratum ac sanguine eius acquisitum testatur Apostolus, *Testificati sumus vt ambulatis digne Deo, qui vocauit vos in suum regnum & gloriam.* & Iacobus in Catholica sua, *Audite fratres dilectissimi, nonne*

Ioh. 1.

Iacob. 2.

Deus elegit pauperes in hoc mundo, diuites in fide & heredes regni, quod repromissit Deus diligentibus se? Noli dubitare Apostole, dum enim dicit, Possidete paratum vobis regnum, ad oculum idipsum demonstrat. Exclamem igitur merito, O mercedem admirabilem! o remunerationem singularem!

David rex cum in extremis esset, filioque Salomoni regni habenas traderet, ac testamentum conderet, omnium benefactorum memor, & singulos qui sibi viuenti aliquod beneficium contulissent, compensare velle, filios Berzelai Galaaditis potissimum ei commendauit, qui sibi a facie Absolomi fugienti in auxilium occurrerant, quos regia mensa donec viuerent, affidere voluit, iisdemq; quibus rex epulis gaudere; *Sed & filii Berzelai 3. Reg. 11. Galaaditis reddes gratiam, eruntq; comedentes in mensa tua.* Ad eundem modum Deus in mundi fine, fideles & obsequentes seruos remunerari cupiens, filium, de quo legimus, *Ecces Luc. 11. plusquam Salomon hic,* admonet, vt nouos illos Berzelaidas, electos intelligo & praedestinos, digna mercede, obsequiorum memor, afficiat, in regnum caeleste inducat, mensaq; gloriae assistere, & iisdem secum deliciis, voluptatibus, gaudiisq; frui faciat. Audiamus quae so vt Patris ille voluntatem & testimonium amoris proprio et ore confirmet: *Si quis mihi ministrat, me sequatur, & ubi ego sum, illic & minister meus erit: multoq; adhuc euidentius in Luca, Et ego dispono vobis, sicut disposui mihi Patrem meum regnum, vt aetatis, & bibatis super menam meam in regno meo, ac deinde. Possidete regnum. O amorem singularem! o dignationem dilectionis infinitae.*

Quid? itane regnum tuum polliceris Domine tuisq; consignas, hoc ne per gratiam mercedem, an ex iustitia & obligatione? Ex sola iustitia (Auditores,) vt bona vestra opera debita mercede compenset, dicit enim, *Esuriui, & dedistis mihi manducare, sitiui, & dedistis mihi bibere.* Viuant igitur bona opera, viuant opera misericordiae, quibus regnum caelorum ex obligatione assignatum est. Hinc Apostolorum Princeps. *Quia propter fratres, magis satagite, et per bona opera certam sestram vocationem, & electionem faciatis, sic enim abundanter ministrabitur vobis introitus in regnum aeternum Domini nostri*

Ioh. 12.

Luc. 12.

Bona opera in die iudicii compescuntur.

2. Pet. 1.

ni nostri, & Saluatoris Iesu Christi. Sed hæc tunc desententia pro electis pronuntianda, iam de ea quæ in improbos feretur agendum restat.

Sententia quæ in impios feretur.

Matth. 25.

Vbi iam iudex sententiam pro electis, à dextera parte constitutus, pronunciauerit, terribili quodam vultu, atque oculis toruum scintillantibus, & furorem spirantibus, ad impios conuersus, horrenda & indignabunda voce, lugubrem ac funestam illam sententiam pronuntiabit: *Discedite à me maledicti in ignem æternum, qui paratus est diabolo & angelis eius.* O sententia, cui similis nulla vnquam à quoquam pronuntiata legitur! ò decretum sanguinolentum, horrendum, terribile! ò sententia lugubris, deploranda, atque illiadem malorum secum trahens! Proh infœlices ac miseros peccatores, aduersus quos ignis illum sententiæ fulmen cuiuabitur.

Vix lingua calamitatem hanc potest exprimere, aut vox proferre, latera deficiunt, nec si centum mihi linguæ, aut ferrea vox, vel ærea sint latera, eiusdem magnitudinē possem describere. Hic cursu sistite cœlestes orbes, hic deliquium patere Phœbe, hic terra concutere, hic de terra p̄r, hic ignes cœlo descēdant, hic ingemiscat pontus, stellæ hic cœlo cauant, gemant, plorent, omnes hic creaturæ tristite ac lugubrem sonum edant: hic rupes, petræ, saxa diffringantur; hic herbæ, plantæ, & arbores exarescant; hic vident animalia, hic rugiant leones, ac miserorum forci nimis ab deplorandæ compatiuntur, lugubrique hæc sententia audita ingemiscant: *Discedite à me maledicti in ignem æternum, qui paratus est diabolo & angelis eius.* singulis verbis suū inest pondus, singulæq; syllabæ nouū quendam & singularem dolorem incurunt.

Matth. 25.

Discedite. O verbum amarum! à me, ò calamitas! *maledicti,* ò furor! *in ignem æternum,* ò temporis longæuitas! *qui paratus est diabolo & Angelis eius.* ò horror, terror & pudor! *Discedite,* ò infœlix discessio! *maledicti,* ò quæ reprobatio! *in ignem æternum,* ò quæ punitio! *qui paratus est,* ò quæ præparatio! *diabolo,* ò quale tormentum! *& angelis eius,* ecquæ afflictio! *Discedite,* ecquæ manumissio! *maledicti,* ò quam insalubris salus! *in ignem æternum,* quam triste asyllum! *qui paratus est,* quam amara iustitia! *diabolo,* quam ingrata

focietas! *& angelis eius,* quam immite confortium! *Discedite,* dum cogito exalbescō à me, pallescō, *maledicti,* horrent comæ, *in ignem æternum,* voce destituor, *qui paratus est,* contremisco, *diabolo,* palpitat cor, *& angelis eius,* præ metu ac formidine emorior.

Discedite à me maledicti, id est, confestim ab oculis vos meis proripite, hinc, p̄cul hinc, à conspectu meo, non amplius coram me comparere vos volo, sed digna flagitiis supplicia adite: in ignem illum perennem properate, & diabolos quos hæc tunc obseruastis, inuisite! Ite, abite miseri, discedite infœlices, hinc fugite in æternum maledicti. Quasi diceret. Quoniam me, ò selerati! vt patre agnosceret nolulistis, etiam inuiti, vt iudicem me habetote. Vos sc. ad seueram sententiam pronuntiandam me compulistis, quid? nesciebatis, me in misericordiam ac clementiam quam in rigorem ac iustitiam proniorem esse, & malle me bona vestra opera æterna mercede, quam delicta sempiterna flamma compensare? Patientia vos mea abusi estis, penitentiam agere distulistis, delinquendi finis non erat, cum que, qui non nisi clementiam & amorem spirabat, vestraq; salutis sitientissimus erat, ad iracundiam & vindictam exigendam compulistis, & sententiam hanc inuito quodammodo extorsistis.

Et sane ita se res habet Domine, proniores ac propensiores ad parcendum quam castigandum, quod variis è Scriptura Sacra exemplis ac figuris poterit confirmari. Homo ille quem Joannes initio Apocalypseos vidit, gladium habebat in ore, & stellas manu: quo designabatur, Deum, cuius hic homo figuram gerebat, minas, quarum gladius typus erat, ore, gratiam vero & indulgentiam, quæ per stellas signabatur, manu præferre, ac supplicia quidem sæpius interminari, sed eorum loco præmia ac gratiam elargiri.

Dilecta illa in Canticis cum omnia prope modum sp̄s membra, deprædicaret, hocce Cant. 5. manibus elogiū dedit: *Manus eius tornatiles, aurea, plena hyacinthis:* quæ verba Hebræi in hunc modum legunt: *Manus eius orbes aurei; itaq; lecta hunc sensum efficiunt, Manus dilecti mei, instar orbis cœlestis, semper ad bene agendum ineficiente motu feruntur &*

X 2 impel-

impelluntur, hominibusque gratiarum suarum influxus communicare gestiunt. Atque hinc efficitur, Deum, cuius imaginem sponfus hic gerit, manus aureas, donis gratiarum plenas, & ad præmia quam ad supplicia habere velociores.

Dive: si-
mode ar-
matus legi-
tur Deus,
& quare.
Psal. 44.
Apoc. 1.
Psal. 7.

Observavi diversimode Deum in Scripturis gladium solere gestare, modo in femore: *Accinge e gladio tuo super femur tuum potentissimè; modo eum ore exerere: Et de ore eius gladius utraq; parte acutus exibat: alias etiam manibus vibrare: Nisi conuersi fueritis, gladium suum vibrauit, arcum suum tetendit, & parauit illum.* Quid diuersa hac gladij gestatione designari putatis? aliud profecto nihil, quam vario: puniendi ferendique in Deo modos. Ensem quidem lateri accinctū gerit, vt peccatori merum incutiat, seseq; illi reddat formidabilem, deinde in ore, vt minas intenter, manu denique quatit, vt eundem re ipsa puniat & percutiat. Atque ideo in Exodo legimus, *Euaginato gladium meum, interficiet eos manus mea.* At si vnquam diuina illa & vltix manus vindictam exercuerit, si vnquam peccatores flagellari, iudicij profecto tempore, quando horribilem illam sententiam pronuntiabit, vires exeret, arma concutiet, ac re ipsa in peccatores ensē extendet. Atq; in hunc modum de illo apud Prophetam legimus: *Gladium euaginato pess eos.* Videamus autem quos istus infligat, quænam inferat vulnera?

Exod. 5.

Ezech. 5.

Matth. 25.

Discedite à me maledicti in ignem æternum. Quænam illa pœna, æquis cruciatus, à Dei, Angelorum, & Sanctorum omnium cōspectu in æternū arceri perpetuisq; ignibus & carceri obscurissimo mancipari? O scientiam iri euocabile! quæ data nulla vitæ emendatio speranda est, neq; ipsa erroris alicuius coarguenda, nec post eam ad aliud tribunal prouocandum. Inter cæteras quas olim Job Prophetæ questionēs proposuit Deus, fuit & illa, *Accingere sicut vir lumbos tuos, interrogabo te, & indica mihi, Numquid irritum facies iudicium meum? si habes brachium sicut Deus, & si voce simili tonas? quasi diceret, nulla hominum ratione sententiam iudicis latam reuocare, aut decretum promulgatū arte vlla verborum cauillandiq; technis posse infringere.*

Job. 40.

Discedite à me. ò furor! ò indignatio! ò rin-

dicta sitiens animus! Quid te ne Agne mansuetissime leoninam rabiem inducere: an non læsa patientia furor sit? Non nisi tertio legitur Dominus à confortio suo quemquam reicisse, aut abire iussisse, imprimis diabolum in deserto. Vade Satana, scriptum est enim; Non tentabis Dominum Deum tuum. S. Petrum deinde, cum Passionem impedire satageret, Vade post me Satana: deniq; impios in iupremo iudicio, Discedite à me maledicti. O repudium amarū, & acerbum! & ò triste exilium! Prædixit id olim toties Psalmographus, & quidem verbis apertissimis: Tunc loquetur ad eos in ira sua, & in furore suo conturbabit eos. An non in ira loqui est, dicere peccatoribus: Ita maledicti in ignem æternum. Tanta quippe indignatione & ira verba illa aduersum impios proferentur, vt homines priuatura sit sensibus, terrorem incursura, ad desperationem deniq; adactura.

Exprimunt id Prophetæ: *in ira populos con-* *fringes, item, sic in ira absorbet eos.* Terra quoque ad illius pronuntiationem quasi ad tonitru quoddam tremet, ac mōtes concutientur: vnde dictum est: *Commissa est & contri-* *mut terra, fundamenta montium concussa sunt, & conuassata, quia iratus est eis, ascendit fumus de naribus eius, carbones succensi sunt ab eo; tonabit de celo Dominus, & Excelsus dabit vocem suam.* Audite tonitrua, contemplantini terræ motus, iram dispicite, *Discedite à me,* mea indigni gloria, ac beatitudine cœlesti in æternū carituri Et quinam Domine?

Maledicti. Quis audiuit vnquam maledicū ad mortem condemnatum conuictis imperi & iniuriis affici? an non satis amaritudinis supplicijque ipsa mortis sententia, maledictionibus his omittis, habere videatur? afflicto namque non est vltra danda afflictio, vt leges humana præscribunt, tu vero, ò Juedex integerrime, pœnā iungis pœnæ & supplicium supplicio superaddis: conuicta & iniurias vltra mortis sententiā profers. At non sine mysterio. Hic namque videmus Noachum illum, qui amore nostri longanimitateque nimia inebriatus, cum bis millenis, aut amplius iam annis, misericordiæ somno oppressus iacuerit, expergiscentem, impiosque Chamos, qui nuditatem, paupertatem,

Insignes
conceptus,
Matth. 4.

Matth. 16.
Matth. 25.

Psal. 2.

Psal. 55.

Psal. 57.

1. Reg. 22.

Deus im-
pios male-
dicet.

Allegoria.
Gen. 7.

tem, humilitatem, crucem ac passionem illius toties irrisere, maledictione acerbissima ferientem. At non sunt hic maledictiones blasphemæ Semei Benjaminitæ, quas in Dauid Regem eiacularus est, sed Christi Jesu aduersus impios & damnatos. Vade Platographus: *Maledicti, qui declinant à mandatis tuis*, non in hoc solum mundo, verum & in altero; dices enim.

1. Reg. 16.

19.

Psal. 118.

Marc. 11.

Maledicti. Si ficulnea illa Evangelica, nullo sensu prædita, iudicio & ratione carens, solumque animam habens vegetatiuam, diuina maledictionis percussa quamprimum exaruit, omnemque confestim vigorem viroremque amisit, non aliter quam si trifolco Jouis telo fuisset impetita, quid obsecro, facient infelices illæ animæ horrendum illud fulmen experire? An non præ metu extrabescant, an non præ formidine examinabuntur? præuidit ingenem hanc & metuendam maledictionem Tobias senior, cum dices: *Maledicti erunt, ut qui contempserint te, & condemnati erunt, ut qui blasphemauerint te.* Item Psaltes: *Dilexit maledictionem, & uemet ei; & noluit benedictionem, & elongabitur ab eo.* Vbi numerum singularem pro plurali, modo loquendi Hebræis vsitato, viurpauit: perinde ac si dicere voluisset, Peruicaces illi peccatores, Domine, qui benedictiones tuas hætenus querere distulerunt, iisdem etiam priuabuntur & eorum loco maledictiones, quas semper querere, inuenient: Verum est; audio enim easdem iam euibrari.

Tob. 13.

Psal. 108.

Maledicti. Non erit amplius, ô dilecta, vox illa suauis ac iucunda, quam tantopere olim audire cupisti, non erunt harmonici illi cœcentus quos auribus tuis ingeminari ardentissime desiderabas, dicens: *sonet vox tua in auribus meis, vox enim tua dulcis, & facies tua decora.* Sed vox quædam terribilis, ac confragosa; vox terroris & belli, vt eam Jeremias indigerat; vox flagelli & percussionis, quomodo à Nahum Propheta nominatur. Quâ obrem, Christiani, cum eandem hodie reboantem perque aëra stridentem auditis, diligenter attendite, omniq; ratione aduertite, ne vos illa percollat & terreat. Coauertimini ad Dominum, & nolite poenitentiam in longa temporis spacia differre: vitam in melius

Cant. 2.

Jerem. 50.

Nahum. 3.

commutare, nolite benignum illum Dominum flagitiis ad iracundiã prouocare; ac bonis eum vobis operibus propitium reddite: terreat vos terribilis illa vox, metum sententia hæc incutiat: hac audita morum emendationi conuersioiq; studere, inueteratam illam peccandi consuetudinem relinquitte, prauos mores, & vires deprauatæ flagitia exuentes, nouum hominem induite. Aufcultate Psalmistæ bene sapienterq; monenti, *Hodie si vocem eius; vocem, inquam, iudiciorum eius, vocem hanc horrendam, Discedite à me maledicti, audieritis, nolite bulurare corda vestra.* Et quo discedent Domine?

Psal. 94.

In ignem æternum. Origor! ô infelicitas! ô vera deploranda calamitas! Cœlesti nimirum patria exulare, ad infernalium supplicia detrudi, a Deo reici, maledictionis sententia ferri, sempiterno incendio addici! Ô sententiam intolerabilem! *In ignem* horrendum, æternis miserum, *in ignem*, ô furor, æternum! ô desperatio! Hic scilicet Dauidicum emblemata expositum videmus, *Vox tonitruum in rota*: quamuis id à Gregorio & aliis de Apostolorum prædicatione explicarum sciam, *Quid enim*, inquit, *per tonitruum nisi prædicatione superni terroris accipitur, per quod superiorum iudiciorum terror auditur.* Sed possunt eadem nihilominus verba de sententiæ in die iudicii ferendæ pronuntiatione intelligi, erit enim vox illa tonitruum instar reboans, & instar fulminis stridens: quin etiam, vt rota feretur, erit namque volubilis & semper agens, quod per rotam designatur, circulus namq; & rota, q̄ principio careant ac fine, æternitatis sunt symbola. Ita etiam olim precatus est Psalmita, cum impiorum damnationem vindictamque postularet, *Deus meus pone illos vt rotam, & sicut stipulam ante faciem vtri: sicut ignis, qui comburit siluam, & sicut flamma, qua comburit montes, ita persequeris eos tempestate tua, & in ira tua turbabis eos.* Nec solum hic impiis malum imprecatur vates, sed eadem simul opera æternitatem suppliciorum quibus excruciantur, designat. ô rota! ô æternitas.

Psal. 67.

Lib. 29.

Mor. c. 10.

Damnato-

rum supplicia

rotæ comparantur.

Psal. 82.

In ignem æternum: ignem nouum; excruciantem, qui vñico momento durissimos adamantes in fauillas rediget, qui singulos iuxta peccatorum qualitatem magnitudinemque torque-

Ignis infer-

nalis qualis.

torquebit, cuique ignis noster comparatus ludus quodammodo & pictus videatur; ignem aeternum, qui non prius exstinguetur, quam Deus, qui principij simul & finis expers est, esse desinat. Vnde prudens & sancta illa vidua Judith, peccatores ad poenitentiam comminando inuitans, ait: *Va genti surgenti super genus meum, Dominus enim omnipotens vindicauit in eis. In die iudicij sui visitabit illos. Dabit enim ignem & vermes in carnes eorum, ut urantur, & sentiant usque in sempiternum.* Exclamo igitur, & quidem merito: *o ignem! o tormentum! o dolorem intolerabilem!* At nondum hic finis.

Qui paratus est diabolo & angelis eius. *o cruciatus omnem modum ac rationem excedens!* Annon fatis erat, *o Iudex æquissime,* à diuino tuo eos cõspectu arceri, Paradisi aditum occludere, iniurias & calumnias ingere, igni aeterno addicere; nisi etiam daemones iis in socios assignares? vt nempe horrenda illa monstra, deformes illas furias, ac spectra terribissima, nullo non tempore ante oculos haberent. Prædixerant id oracula Prophetica, vt illud Dauidicum, *stet diabolus à dextris eius;* & aliud, *Ante faciem eius ibit mors, & egreditur diabolus ante pedes eius.* Hoc quidem & de Messia intelligi potest; sed, quemadmodum Scriptura diuersis aptari potest, huic proposito id ipsum accommodare quin liceat?

Audiuistis iam decretum, quod aduersus impios pronuntiabitur; audiuistis sententiam quam in damnatos magnus ille Iudex detonabit, quam & mox executioni mandabit. Daemones enim adstantes, miseras illas animas ad inferna trahent, & ad aeterna rapiant supplicia. Quod figuris quibusdam ex antiquo testamento notum faciam. Vix olim Assuerus mortis sententiam in Amanum tulit, quin statim ille à carnifice in crucem actus est: *Necdum verbum de ore Regis exierat, & statim obruerunt faciem eius, & suspensus est Aman in patibulo.* Ita quoque, quamprimum vt potens ille Assuerus CHRISTVS protulerit, *Item maledicti in ignem aeternum:* terribiles ac truculenti illi carnifices, misellos illos inuadent, & ad sempiterna tormenta reluctantes & inuitos trahent, qui in puncto ad inferna descendunt.

Quamprimum vt Moyses Hebræorum Legislator olim loqui desit, Chore mox, Dathan, & Abiron cum complicibus suis ac seditionis sociis, terra immaue dehiscente, viuunt in infernum descendere. Non aliter quoque cum damnatis ageatur. Vix namque Iudex morti eos adiudicauerit, quin mox terra disructa eos absorbeat, & absorptos ad tartara transmittat. Quid ad hæc ais *o Rex!* Veniet mors super illos, & descendunt in infernum viuentes. Non est hæc, vt nonnulli existimant, mali cuiusquam imprecatio, sed potius euideas de damnatis variciniũ, quod & ab alio quodam loco lucem accipiet: *Introibunt in inferna terra, tradentur in manus gladij, partes vulpium erunt.* Confestim namque ac gratia illa corpora, ponderosa illa cadauera, ac moles illæ caruæ ad ima descendere inceperint, instar plumbi aut ingentis saxi ad centrum terræ deuoluentur. Ita scilicet id ipsum docet Scriptura: *Cadent in profundum quasi lapis, & sicut plumbum in aquis vehementibus.*

Quocirca, Christiani, etiam atque etiam vos adhortor, huius vt iudicij recordemini, sententiam illam vlttricem semper ob oculos habeatis, ac diligenter aduigiletis, ne in vos eadem feratur. Dixit olim sapiens, prudentem ac cordatum vitum in dextra cor tenere, stolidum vero & insipientem in sinistra, quod non iuxta litteram intelligendum est: cum certo sit certius, & ex anatomicis præceptis constet, cor medium in homine locum occupare. Sed mystice verba illa exponenda sunt, scilicet, iustum, quem vere sapientem ac prudentem dicere possumus cor suum, actiones, cogitationes que omnes ad gloriam, quæ per dexteram significatur, dirigere & intendere: impium vero, qui stolidi ac fatui imaginem gerit, in omnibus suis tum dictis, tum factis cogitationibusque, vnicam spectare damnationem, quæ per sinistram denotatur. Et sane mera stultitia est, ne dicam dementia, in peccata semper ac nulla non occasione data incidere, ac nunquam horrendam illam sententiam ob oculos habere, lasciuire, ineptire, deliciis voluptatibusque nullo non loco indulgere, & nihil eorum, quæ in altero mundo euentura sunt, mente animoque reuoluere.

Formi.

Iud. 16.

Psal. 108.
Habac. 8.

Esth. 7.

Matth. 25.

Num. 16.

Exod. 15.

Conclusio?

Ecl. 10.

Prov. 6.
Formicæ
industria ac
solertia.

Formicæ, ut sapiens ait, in æstate, dum cætera animalcula per agros cantillant ac minurizant futuræ memores hyemis, tritici ac ceruos oberrant, frumenti grana assiduo labore & indefessa industria in horrea conuehant, ut, dum brumale tempus aduenerit, deposito gaudere possint, ac partis frui. Vnico scilicet brumalis austeritatis inclementiæq; metu vernas & æstiuas delicias contemnunt, & in futurum prospiciunt. Digna profecto laudibus in paruo hoc animalculo industria, & cata solertia! Has ut imitemur & eorum diligentiam noteamus, suadet idem Sapiens, *Vade ad formicam piger.* Docere vult, esse nobis, qui non nisi exigua quædam insecta sumus, interea dum læta vitæ huius æstas vernat & ceteri hominum, iocis, ludis, tripudiis & ineptiis, variisq; nugis tempus impendunt, diligentem rerum omnium provisionem faciendam, virtutes inquam, merita, bonaque opera coaceruanda, ut iis, dum alterius vitæ bruma aduenerit, & inopia extrema laboramus, fruamur. Quam tristis autem hyems hæc futura est! Tunc scilicet terra præ siccitate exarescet, aer obscurabitur, diuinaq; iustitia omnia deuastabit, herbe tabescent, flores emarcescent, arbores emorientur, omniaq; diabolica quadam peruicacia, duritiæq; inaudita congelascent. An non igitur hyemis huius intemperies & inclementia, rerum omnium obliuionem, voluptatû deliciarumq; contemptum, gaudiorum deniq; abnegationem inducat? An non vel minima eiusdem apprehensio tantum in animabus nostris poterit, ut nunquam amplius nostris Deum omnipotentem flagitiis ad iracundiam provocemus? Ioab princeps militiæ regis Dauid, audito Absalomum è quercu pendere, decem argenti scilos, & balheum daturum se nuntio spondit, suspendentem telo traiceret, at miles, ille minime miles, sed ad omnem clementiam edoctus, mox subintravit, *Si appenderes in manibus meis mille argenteos, nequaquam mitterem manum meam in filium regis.* Hoc ipsum te respondere velim, Christiane miles sub Iesu Christi signis qui meres, cum te infernalis ille Ioab, dæmon scilicet, ad cædem, id est, peccatum & scelus, impellit, suadetq; ut principem illum cœli ac terræ de-

2. Reg. 18.

nno crucifigas, inque facti mercedem daturum se pollicetur delicias quasdam transitorias, ac diuitias temporales. Tum inquam respondere te velim, Si vniuersum mihi mundum cum omnibus eiusdem diuitiis traderes, Satan, numquam vel vnum peccatum mortale committerem. Quid? mene aduersus Deum insurgere? Creatorem ad iracundiam concitare? iudicem deniq; meum pro-uocare? mille licet mundos offerres, numquam huc me adduxeris. Eia Christiane, hoc cogita. Iudicium hoc mente volue, terribilem hanc & horrendam diem præ oculis habere, à qua vel vniuersa tua salus, aut è contraherit ac ruina dependet. Quod si feceris, certissime futurum confido, numquam ut amplius, præcunte hic mihi Salomone, Deum sis offensurus.

Tunc obsecro, mei, o lûdex æquissime, sed simul etiam seuerissime, miserere, tunc à dextris cum numero iustorum constitue, sententiã pro me pronuntia, colloca me cum benedictis, ne cum impiis maledicat, tuæ paternæ me benignitate atque amore complectere. Suscipe me tum sub vmbra alarum tuarum, extende dextram ad protegendum, ne forte gloriæntur inimici mei, & dicant, *Præualemus aduersus eum.* Oculos, quæso, in die illa obnubila, ne malignorum illorum spirituum, teterrimorum inquam spectrorû aspectû perterrear, sed gratiæ tuæ radiis & Angelorum circumquaque astantium, & ad adiuuandum me emissorum, splendore illos potius præstinguas: & gratiam concedas, ut horum semper meminisse queam: & quoniã iter hoc necessario mihi peragendum est, discrimina in illo occurrentia, periculaq; quæ post corporis huius egressum subire me forsitan oportebit, præuideam ac præcogitem. Ut cum omnia præuidero, percepero, prægustaro, suauem illam cum electis sententiã audire mereat, *Venite benedicti Patris mei, posside et paratum vobis regnum à constitutione mædi;* quæ demum summa quam quis optare queat beatitudo, & ad quam omnes nos deducere dignetur, Pater & Filius, & S. sanctus,

Amen.

DE